Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 7 АВГУСТ, 1982 ШУ. ◆ № 94 (6660). ◆ Мах 3 кеп.

Л. И. Брежнева Ясир Арафатага яхьийта телеграмма

КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева телеграмма яхьийтай Палестина Мукъаякхархоийн Организаце Исполкома Председателага Я. Арафатага. Цу тlа йоах:

Палестинан Ливанси халкъа кхелашта хала ха эттача, израильски мохк дlалуацараша Бейруте цlий lомехкадеш бойни яьча а Ливана столица оакхарий хьисапе йохаеча а хана, хьога а ях аз Бейрут лораеш мел барашка дlавлар а дех цар къонахчалон чlоагlалон гlадвуташ хилар.

Оаха Советски Союзе боккха мах а бу кхета а ду Бейрута улицаш тlа кхы цlий lо ца мехкийта. Палестина lарбий халкъа вахара а дарглата ший лоlамагlа долаш дегlаззе а бокъо lалашъяра духьа оаш мел кlоарга бехктокхам кхетабеш шоай нийсача гlуланкх чlоагlа тешаш къовсам лоаттабу.

Телеграмма тlа белгалду, ООН-ерча СССР викала укхазни сийлай ше хьалхагlа тlайица хинна решенеш кхоачашъяйтара, эггара хьалха кхы тlехьа ца доахаш тlом соцабара а Бейрутех цуцна гонахьеи израильски агресси соцаяра а духьа де мел дезар дара сихха Кхерамаллех Совет хьагулъяр хьдеха аьнна.

КХАЧАН ПРОГРАММА КХОАЧАШЪЕШ

ШУРЕИ ДОАКЪАРИ

Уж шиъ дош вlашагlдоаллаш ца хилча мегаргдолаш дац. Из дика кхетаду «Комсомольский» совхоза лаьтта леладерашеи хьайбаш леладерашеи. Цудухьа массехк шера вlаштта толамаш доахаш хьа а боагlа.

Йоккха яц боахама шурий товарни ферма. Хlаьта а цул коллективо кхоачашду йоккхийча фермай хьайбаш леладерашта тlалаттараш миссел дола декхараш.

— Юрташкарча берригача къахьегамхошта а санна, тхона кlоаргга дег чу йийшар КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеш, — йоах доаркас Никаева Любас. — Оаха уж дег тlара къоабалъю, цудухьа ма могга дукхагlа продукци яккха, хьайбай продуктивность лакхъе гlерт тхо.

Дьсса дац доаркa дешаш. Ший групперча 25 lаттах хlарангара денна 11—12 килограмм шура йоакх цо.

— Вешта, оаха-м укх тlехьарча диъ шера вlаштта хlара шера юкъера лаьрхlача цхьан фуражни lаттагара кхо эзар килограммал совгlа шура йоах, — лхаш дувц совхоза директора Цоцоев Юрий Григорьевича. — Тlаккха цо йиш хулийт наччахьалкхенга шура йоахара план хlара шера тlехкхоачашъе. Тахан а тlехьа тел оаха графикал совгlа шура дlа.

Хьайбашта кхетамца гlулакх даро йиш хулийт хlара шера lодь деррига lаьсий хьалкхеде. Цудухьа иттлагlча пятилетке цхьаь-цаl lаса деннадац совхозе. Из Цицева Бакалена карагlдьшка хlама да. Хьайбаш леладерашта доккха новкъостал ду тракториста Ишиев Алексея. Цо ший ханнахьа ферме хьатlадахь доакъар, помещенеш цlенъю, кхо аракхухь, вlашкатох.

Дика кхоачашъю боахамо пачча хьалкхенга дулх доххара план а.

Цу тайппара, доаркай, скотникий, механизаторий хьинареча къахьегамо, цар говзало, мехка Кхачан программа кхоачашъеча юкъе шоашта могаш дола дакъа лаца гlерташ хиларо доккхий хlамаш карагlдулийт, Наурски района хьайбаш леладерий социалистически яхье хьалхарчарех цхьа моттиг лаца йиш хулийт.

Хьайбай боахам лелабара даькъера цхьаькха цхьа оагlув а яр са белгалъяккха безам болаш. Духхьал дlааргда вай — цу даькъа хьайбай помещенеш халача балхашта механизаци ярй дуккха а дикагlа хила доагlаш дар. Хlаьта а, шоана ма гарра, хьайбаш леладераша хlанзарча хьалашка а доах доккхий толамаш. Цо дика хьахьокх, стандартни помещенеш иц яхаш бахьанаш а лоахаш бехказло лехаш дола боахамаш бакъ ца хилар. Бакъдар аьлча, во хургдацар хlанзарчар тайпара йола механизированни коровникаш лларе-м. Хlаьта а, шура лучa доахана lул дегlадара керттердар из дац. Цхьабакъда, дика тоаьчеи цlена леляечеи хlана йолаш йолча помещенешка а лакхъе йиш я хьайбай продуктивность. Лерттlа къахьега мара дезац цу гlуланха.

Цхьабакъда, лаьтта леладераша новкъостал ца доре хьайбаш леладерашта могаргдацар иштта доккхий толамаш даха. Духхьал лаьтта леладераш ба хьайбашта дика довкъараш лоаттадераш. Хlара шера шортта lалашду пар доакъар. Иштта мара мело яьац цар укх шера а.

— Хлоттама хьалаш аьттув боацаш дар аьнна тlехьашка ца доалаш, оаха хlанзле а кийчъяь люцерна тlехдикача аьла 1150 центнер, — йоах совхоза керттерча агронома Халагульгов Мухьмада. — Хlаьта цул хьалхагlа рожах эльта рапсахи кен техача горохахи яь силос лаьттах еллай оаха 2500 центнер.

Бакъдар аьлча, догlаша совнагlа халонаш тlаоттаю доакъар кийчдерашта. Хlаьта вок оагlув хьийцача, юртбоахама культураш дика дегlайоагlилга lалаш а ду цар. Цоа санна хьалъоттай люцернеи судански буци. Люцерна шоаза хьакха а хьекха 1000 центнерал кlеангагlа йоацаш йол яккха лерхl доакъар кийчдераша, хlаьта судански баьцо иззамо долча доакъара 1200 центнер лу. Цу тайппара, цхьан шеран ах шеран тоъал йол йоаккхаргъя совхозо.

Цу тlа а, гурахьа дув ялаташ чуийцачул тlехьагlа аргlаш даьд 1200 центнер чах.

Иэлал кийчдаьча гlоакача, мошача, концентрированни доанъаро lалашдергда общественни хьайбаш диза долаш lангара доахилга. Цупца цхьана, Кхачан программа кхоачашъеча шийгара доагlа дакъа а лоацаш, совхозо доакъарех тоъал доккха дакъа совхоза комсаш лелаерашта тел цар шоай доалахьара боахамаши дегlакхувлара. Цу гlулакха хьакъоастаьй 800 центнер йол, 300 центнер ча, эзар центнер ялат.

Е. ПРЕМЫСЛАР.

ХАДДАНЗА ХЬАЛХА

— Сихаенна трактор техка воагlар Малгобекски района «Малгобекский» совхоза кьона механизатор Гардапов Езит, ялат чуэцаш боахкараште юкъе вьрмача яхье котало яьккха ший доттагlа Энгиноев Саварбик даькъале вувца безам болаш.

Пхеlагlа шу да Саварбика ялат чуэцаш къахьега. Царех цхьа шу дlадахьийтадац цо яхье котало ца йоаккхаш. Тхьаь итт шера механизаторалла боаз беш воа цун да — Наурди а хlама хургдоацилга кхета а даь сецае Саварбикаца яхье хьалала къуса.

Хlаьта деррига а дага а доацаш бьннача къовсама тlара доладелар. Къона болча механизаторех ца тешаш царна керда комбайнаш ала безам боацаш бар совхоза кулгалхой. Тlаккха боахама комсомольски организаце комитета дезар дар къонача цхьан механизатора къона СК-4 яха комбайн ала аьнна. Из хьаенначул тlехьагlа цу дlа ховзир Энгиноев Саварбик. Цу хана дика аьнна хьалхе кхьмеллан дикка опыт кулгахо а дlа ца луш къахьегаш хьо а воагlа. Иштта вола из къахьача эргlанарча коталоиця даькъала вувца сихаенна воагlаш вар совхоза дикагlболча къоначал механизаторех цаl — Гардалов Езит.

— Ялат тlадола хьа. Цхьан гувне тlехьашкара хьагучайоал тlа цlа вымпел а вlлаш ялат хьокхаш йоагlа цхьа комбайн.

— Из я-кх Саварбика комбайн, — аьлар ВЛКСМ Малгобекски горкома секретара Ханигов Тимура.

Цхьа ца аьлча тхо латтачара гаьна йоаццача ший комбайн соца а яь тхона хьатlаевра Саварбик. Яхье котало яккхарца из даькъала а вийца «Гвардеец жатвы-82» яза Цlе вымпел дlалу цунна Ханигов Тимура. Цу хана хьатlакхаьчар кхай тlара хьатта ялат дlакхуьхаш лела Гардалов Езит а, хьатlебаькхар кхьбола комбайнераш. Цар а дег тlара котталоица даькъала вийцар Саварбик. Лоацца къамаьл хилча юха а шоай комбайнаш тlа ханшар механизатораш. Хоттем дика а болаш лоацца хана ялат чуэцаш сихбенна бар уж.

К. ШАМХАНОВ.

СУРТА ТlА: «Малгобекский» совхоза комбайнер, къона коммунист Энгиноев Саварбик.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Къаьстта дика къа а хьегаш, укх юбилейни шера шоаш тlайийца социалистически декхараш тlехкхоачашдеш я Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода Носик Трофим керте латтача слесарий бригада коллектив. Цхьаккха смена дlаяхийтац цо ший норма 130—140 процент кхоачаш ца еш. Белгалдаккха дезаш да ший балха тlа цхьаккха тайпа брак ца нийсолийташ хилар а.

Шоай новкъосташта хьоккхам а телаш укхаза къахьегаш ба слесараш И. А. Ширяев, А. Т. Большаков, А. Т. Чермопенко, иштта кхыбараш.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) бригадир Т. Носик, слесараш А. Ширяев, А. Большаков, А. Чермопенко.

И. ПЛИЕВА сурт.

КЕРДАЧА ДОАЗОНАШКА

Гудермесски района «Новогрозненский» комсаш лелаеча совхозе аз къахьега шийтталагlа шу да. Духхьашха аз болх бир мугlарера комсаш лелаер йолаш. Тlаккха, 1976 шера, совхоза кулгалхоша со хьожайир комсаш лелаеча бригада бригадиралла. Эггара хьалха хеталора лоархlалургйийхьоrl со совхоза кулгалхоша сайна тlадиллача гlулакхах, дlанхоачаргдий-хьоrl хьаькъал, тоъаргбий-хьоrl низ йоккхача коллектива кулгалде. Хlара болхло ший оамал йолаш ма вий. Цун оамалга хьежжа лаха безар цун дег чу бода никъ. Тха бригадина чубоагlаш дукха болхлой ба балха йоккха опыт йолаш. Цудухьа кхетадеш довцачох хlаьта балха юкъе нердадар юкъедоаладе безам хилча царца датайоал со.

Хlана цхьан шlагlара дозал санна цах шоайла тlера болаш, барттайна коллектив вlашагlнхиттай тха. Бригаде 35 саг вa. Царех дукхагlбараш кхалнах ба. «Массанар цхьанне духьа — цаl массано духьа» лаьча девизагlа къахьегаш хьайоагlа тха коллектив. Укх тlехьарча пха шера цхьаннха а саг дlавахаван бригадера. Цу тайпарча гlулакхаша аьттув боалаш производственни заданеш толамо кхоачашъе. Масала, иттлагlча пятилетка план 111 центнер йолаш тха бригадо хlара гектара тlара 80 центнер комсаш чуийцар.

Шерра социалистически яхь йоаржаярe, агитационни-пропагандистски болх дерттlа лелабаро дикка новкъостал дир тха коллективна шийтталагlча пятилетка хlалхара шу а толамо чакхдоахa. Цаьн 83 центнер йолаш тха вlашагlхьалалар хlара гектара тlара 81 центнер комсаш хьегулье.

Толамаш, мел дlамига уж хиларах, шоашийгlа хьалхалаш Советски коммунистически боахамаш бол оаш, со [illegible] тан беркат дlахо лакхдара, комсаш лелаерий говзал эргаяккхара, комсий хьувкъам, къахьегама оасарле айяра хетаю аз. Уж гlуланхаш толаме чакхдаха дlадехаш да КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо тlайийца Кхачан программа кхоачашъяро а. Цул совгlа тха коллектив дукхагlа ка безам болаш хул вай мехкарча а доазол дехьарча а кердадарех. Гервзаш дlадахара хетаьча ООН шоллагlча специальни сессе дахьийтача каьхатаца тха бригада болхлоша кхы а шердир дуне тlа массаьа а ираеи машареи духьа къовсам лоаттаберии мугlараш.

Шоашта гонахьа хулаш дар цар теркалдарга а цох дола баькъдар харга а хьежжа лакхлу тха болхлоша довха толамаш, айлу цар къахьегама а общественни а хьинар. Хlана тха бригадера цах болало хержиа юрта Совета депутаталла, шийттане лелаю «Коммунистически къахьегама ударнико» цха цlе, цар массано а кхы тlа а баькъдал из цlе.

Тха коллективо чlоагlа тераам тlабохийташ йийшар КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума материалаш. Пленума решенеша декхарийла ду тхо — юрта боахама къахьегамхой. Даьхен рузкъа чlоагlдар духьа дlахо йодача хана кхы а хьинарегlа болх бе. Из деррига дика кхетаду тха коллективерча хlаране.

Укх шера совхозе эггара хьалха чакхдаьха баьлар тха бригада болхлой бlаьстан кхашкара балхаш. Хlанз хьувкъам чуэцa кийчо еш да тхо. Доккха декхар тlайийцад тха коллективо укх юбилейни шера — хlара гектара тlара 85 центнер комсаш гулье. Из хургда оаха СССР хьахкина 60 шу, Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу, из шийна лоlамагlа Россена юкъеяха 200 шу дизара хетаду къахьегама совгlат.

С. ДАНИЛХАНОВА,
Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза комсаш лелаеча бригада бригадир.

СУРТА ТlА: «Новогрозненский» совхоза С. Данилхановас кулгалдеча бригада толамагlа болча болхлоех цаl — Даудова Хажар.

В. ЮЩЕВИЧА сурт.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЛАГІЧА ШЕРА ЧОТАГІА

Цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча шера къаьстта дика къахьег «Хlара балха дийнаьа хьадер дукхагlа хилийта!» яхача девиза инициатораш болча Грозненски «Электроприбор» яхача заводе болхлоша. Цхьанкха бутт дlабакхийтабац цар шоаш тlайийца декхараш дикка тlехкхоачаш ца деш.

Белгалдаккха дезаш да укхаза еррига арахецача продукцех 44 процент яр пачхьалкхан дика ла Знак йолаш хилар. Хlанз укх сахьате заводе хьаьш йола шин тайпара фотографически аппаратеш, селенови цилиндраш лакхерча категорех арахецаш я.

СССР-ан Нохч-Гlалгlайчен автономен Сийлаьча юбилейи сиина Сийлаьча Октябрьски социалистически революце 65 шу дузача цlенга кхачалоьа цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шин шера задани кхоачашъе декхараш тlелецад производе приборие дукхача бригадаша. Хlинаьтьа уж декхараш тlехкхоачашдорех рапорт деннад итташ йолча бригадаша. Царех а хlана укх сахьате 1981 шера февраль бетта чотагlа кьа хьегаш йола цхьоанагlча цехера Климов Сергей Максимовича кулгалдеча токарий-расточникий бригадаш шоллагlча цехера Яушева Валентина керта латтача прессовщицан бригадан коллективаш. Иштта шу тlеница декхараш [illegible] а даь, укх шера ноябрь бетта тlехьарча денош чотаlъяьй беш а пхоалагlча цехера Губанов Владимир Георгиевич керте латтача слесарий-сборщикий бригада а. Къахьара [illegible] норма 150 процент кхоачаш а ца ешш [illegible]

К. КОСТОЕВ.

Тоаде локомотивехи вагонехи пайда ийбелга

КПСС XXVI съезда решенеш а цул тlехьагlа партеи правительствой даь машинаькъа транспорта хьакъехьара соцамаш а кхоачаш деш, локомотивни депо коллективо шерра йоаржаьй паччахьалкхен плани СССР хьахнина 60 шуи Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шуи дизара а, хlаьта иштта нохчийн гlалгlайн халкъаш шоай лоlаме Россена юкъедаха 200 шу дизара а сийна тlайийца декхараш кхоачашдара тlаерзаяь йола социалистически яхь.

Депо хьаль а болх беш а я социалистически декхараш уттадаран тlайдаран, хlаьта иштта социалистически яхьа итогаш яра а йола нийса система.

Хlара денна ю хlара машинисто дlа-юха кхихьача мовхьий, дlа-юха кхийлача дела мовхьаш тlадолча поездий дукхала, доагори электроэнергии кходара, хlаьта иштта теплоноыштa ремонт еча цеха бьча балха итогаш.

Дозал а йоахал а тlех долча поездашта формироваш ярахи уж дlа-юха кхувлараха йола москвичий почин дуккхача локомотиван бригадаша хьаллацаро йиш хилийтай тlайица хинна ял бетта декхараш тlехкхоачаде. Декхарашка лаьрхlадар 2000 данха дозал дола поезд дlа-юха йига а царца планал совгlа 800000 тонн мухь баьа а, хlаьта дlа-юха йигай 2122 поезд, планал совгlа 916668 тонн мухь а хьош.

Дукха локомотивни бригадаш дика lомагнайи шолханами поездаш дlа-юха кхуьлa, цо тоjо хулийт лакха потоk сихха чакхьюаллита локомотиваши локомотивни бригадаши кхое. локомотивай балха оценче [illegible]

Локомотивех пайда пайда ийбелга вlашгlехьдаьккхар оахьал доьаш [illegible] ах шера депо коллективо [illegible] хиннал 3600 киловатт-сахьат [illegible], 331 тонн [illegible] кходе.

Эггара дикагlа да хьахиннараш машинисташ Дементьев Леонид, Еремеиио Владимир, Сарцев Анатолий, Буюнов Николай, кхыбараш керте латтача бригадашка. Цар дlа-юха кхийлай 50 а кхы дукхагlа а лакха дозал дола поездаш.

Машиниста новкъоста Дементьева декхар тlайийцад ший пхе шера план хьалха хьалха .кхаь шера кхоачашъе. Хlаьта цо ше деина дош шеко йоацаш кхоачаш а дергда.

Балхах хьахиннараш кхы а дикагlа хургдар, нагахьа санна планироване. поездаш дlаяхийтара, чакхьоялйитара дешаш нийсача системагlа леладьйдаларе, дlаяхийта кийчъяь поездаш цхьаьна бахьанех станцера дlаара ца ювлийташ лоаттаь еларе.

Дукха ха йоа поездаш чакхьоялйитара гlулакх дерттlа вlаштlехьдаьккха ца хилар бахьан долаш. Кхоачам болаш да укх шера хьалхарча пхе бетта поездаш хьачу ца юташ а дlаара ца ювлийташ а 5400-зза лоаттаьй аьлча, 1477 сахьта боараме ха а йоаеш. Вагоний оборот лакхъяралаз совгlа. 67 тонн натуральни дизельни доагори 650 эзар киловатт-сахьат электроэнергии доадаьд локомотивни бригадаша.

Кхы дикагlа латтаи гlулакхаш пассажирски поездаш чакхьоялйитача а. Поездаш тlехьаве, хlаьта тlехьайиса поезд юха графикага чухийтара сихагlа лехка еш из. Чакхьлинача хана 3188 сахьата тlехьайиса поездаш юха графика чухийтара сахьаш 637 эзар киловатт-сахьат электроэнергии 250 тонн условни доагори дlадехад норма совгlа.

Из деррига хlама даха доатlача дlадахийта хинна [illegible] социалистически яхь [illegible] [illegible]

А. ВАРБЛАС.
Грозненски локомотивни депо начальник

Электроэнерги — планал совгlа

[illegible]

А. СУРГ[illegible]

ЯЛАТ ЧУЭЦАР

НА БОЛА ЯЛАТ ДІАДАЛАР 6 АВГУСТ ХЬАТІАКХОАЧАШ

Районаш	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Ачхой-Мартановски	[illegible]	730	144
Шалински	[illegible]	2163	109
Сунженски	1100	888	81
Надтеречни	6000	4453	80
Гунойски	5500	3270	60
Малгобекски	8600	4130	48
Пригородни	9600	1412	47
Урус-Мартановски	3000	1370	43
Наурски	—	1667	—
Гудермесски	—	74	—

Кхоана — гӀишлонхочун Ди

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ ЛАТТ ГӀИШЛОНХОЙ

СССР кхоллача 60 шу, Нохч-ГӀалгӀайчен автономе 60 шу, из шен лаамаца Россена юкъаеха 200 шу дизаре сийна тӀаьхьа доккхагӀдола социалистически декхараш кхоачашдара къахьегаш ба республика гӀишлонхой, дерригге советски халкъ а санна.

Подрядни организацеша толаме кхоачашъяьй шоай низаца подрядни балхаш дара программа, пленал совгӀа даьд 5 миллион сома мехка балхаш, созтнарчул дукхагӀа де уж, тӀехкхоачашъяьй чуйле цӀенош хьалдара план. Дикача темпашца хьалъю лоархӀамегӀара производственни объекташ.

Яхь хьалха я «Грозтрубопроводстрой» яха трест, № 7 йолча треста МУС, Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъяра управлене СМУ-7. Цу коллективаша массаза а тешшаме кхоачашъю подрядни балхий планаш, къахьегама оасарие лакхъю, гӀирсаш хьалдарга боде мах лоабу. Юбилейни шера болх дика бу Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъяра управлене.

Цхьабакъда, подрядни организацеш гаьна ерригаш а яц иштта болх беш. Халахете а, 35 организаце кхоачашъяьац подрядни балхий план. «Чеченингушводстрой» гӀишлошъяра управлене 11 ПМК-аз 5 лоархӀаьяц планех, мелиорацех зим боазамен министерстве 5-нах 3, товарни продукци хьаяран гӀишлон-монтажни балхий объеман тӀехьаенсай «Чечингавтодор» яха управлени.

Уж тӀехьайнсара кертера бахьан да къахьегам во вӀашгӀехьбенизар, цу дешашка партийни профсоюзни организацеш цӀенхаштта хьожаш це хилар. Дукхача объекташкен гӀишлошкен дӀа-хьа а дийкъа лоаттаду вахча, материально-технически къахьегамен ресурсаш, хӀаьта из бахьан долаш кхоачаш це еш юс объекташ хьалъяь яхара планаш.

Республика гӀишлонхошта хьалхашка доккхий декхараш латт карарча юбилейни шера. Шу чаккхдала бисараш берригаш а пеи бутт мара бац, хӀаьта цӀейш иы а хьалхагӀа доагӀа. ХӀандзчун тӀехьагӀа кхоачашде дезаш да 90 миллион сома мехка гӀишлон-монтажни балхаш, хьаеза 140 миллион сома мехка товарни гӀишлон продукци, вешта аьлча хьалде деза 100 квадратни метр чуйла моттиг йола цӀенош, 3272 дешархочоа моттиг йола школаш, 1045 моттиг йола дешадаха йоацена берий учрежденеш, аэропорт, дуккха кхыйола производственни объекташ.

Тахан КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо белгалъяь Кхачан программа кхоачашъяра болх беш да дерригга советски халкъ. Дерригача халкъа юкъарча цу лоархӀамеча гӀуллакха юкъе шоашкара доагӀа декъа лоацаргда республика гӀишлонхоша а. Цу гӀуллакха бола лоархӀам кхета а баь доккхагӀдола социалистически декхараш тӀаьйцад «Чечингсельстрой» треста коллективо. Цо дош деннад 3 миллион коа тӀара оалхазараш леладергдолча Къулбеседе-Кавказски фабрика шолларгӀа эргӀа хенал хьалхьа хьалъяь а яьнха дӀаяла. Хии боазама гӀишлонхоша лаьрхӀад 6,5 миллион гектар латта кий деккаргдолаш киийде а тоаде а, вешта аьлча дуьххьал юртбоазама объекташка 70 миллион сом совгӀа ахча дӀадаккхийта а 100 миллион совгӀа сома мехка керттера фондаш болх бе йолаллийта а еза.

Цу дерригача хӀамаша гӀишлошъяра гӀуллакхашта хьалхара къаьстта бехктокхам тӀабожабу гӀишлонхой коллективей кулгалхошта, цар партийни профсоюзни организацешта.

М. ВИННИКОВ.
КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома гӀишлон отдела инструктор.

Укх юбилейни шера къаьстта дика къахьегаш ба Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене цӀенош деча комбината чуйоагӀача Демильханов Казбек Рамзановича кулгалдеча шолларгӀча участка гӀишлонхой. ХӀара бетта план тӀехкхоачашъеш хьабоагӀа уж. Цу участке бригадашта юкъе лерича социалистически яхье хьалхалаттачарех я Гайст Владимир Давыдовича кулгалдеча монтажникий бригада коллектив. ХӀара сменагӀа нормаи 120—130 процент кхоачашъю цо. ХӀана Грознерча Киевски улицагӀа ийсаза вӀаштӀаря дь цӀенош хьалдотташ ба бригада монтажникаш. ПхелагӀа этаж хьалйотташ ба уж хӀана укх сахьате.

Хьинаре къа а хьегаш, хадаза якье хьалха латташ хиларца бригаде белгалбаьнна ба монтажникаш Подручный Федор Иванович, Белов Владимир Владимирович, электросварщик Наумочкин Николай Алексеевич, плотник Мальсагов Расой Мувса, кхыбараш.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) бригадир В. Гайст, монтажник Ф. Подручный, электросварщик Н. Наумочкин, плотник М. Мальсагов, монтажник В. Белов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совете

ОТЧЕТ ЛУШ Я ИСПОЛКОМ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето дийцад Грозненски горисполкомо шийн отделаша, управленеша, райисполкомаша къахьегача коллективашкен нах бахача моттигашкен еш йола отчеташ вӀаштӀехьъалхарах дола дош.

Министрий Совето белгалдир, Грозненски горисполкомо, КПСС XXVI съезда решенеш, КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета «Боахам хьалбечара халкъа депутатий Советий лоархӀам дӀахо айбарах» бола соцам кхоачашбеш, цхьабола болх бу отделаша, управленеша, городской райисполкомаша боахам хьалбара кулгалдечара балха стили методашка эргайоахаш тоаеш, организационно-массови балха боарам айдеш, шийна карарча органий балха демократически гӀулакхаш дегӀанхулаш, пачхьалкхен гӀуллакхашта доал деча къахьегамхой дукхагӀа юкъеозаш. Цун лаьрхӀа хин-ханнахьа уттаю отделий, управленей, райисполкомий отчеташ. 1981 шера горисполкома ерригача отделаша, управленеша, райисполкомаша 1—2-зза отчеташ яьй къахьегача коллективашкен нах бахача моттигашкен. ВӀаштӀехьъаьккхай хьаухача предложенейи замечанейи учет, уж чакхъалхара мероприятей планаш уттаю. Къахьегамхой предложенесхи замечанеехи городе хьалъяьй автопавильонаш, транспортни остановкаш тоаяьй, автобусий цхьайола маршруташ хийцай, улицашка свет йиллай, гӀашлой наьъаш даьд. Предложенейи замечанейи цхьа дакъа горисполкома, цун отделий, управленей, райисполкомий текущи перспективни планашта юкъедихьад.

Цунца цхьана отделаша, управленеша, райисполкомаша къахьегача коллективашкен нах бахача моттигашкен отчеташ елга вӀаштӀехьдоахача долаш да кхоачамбоацараш а. Горисполкомо тоъам болаш тӀахьожам лоаттабац городской райисполкомашта отчеташ яра. Цкъаза отчеташ формаина ю, кӀеанга пайда а боал царех. Тоъам болаш айбаьбац отчеташ вӀаштӀехьъяхарах бола отделийи управленейи кулгалхой лоархӀами бехктокхами.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совето халкъа депутатий Грозненски городской Совета исполком декхарийла йир отделаша, управленеш, городской райисполкомаша къахьегача коллективашка нах бахача моттигашка отчеташ елга вӀаштӀехьдаиккхара болх тоабе.

Из дара горисполкомо айбе беза отчеташ яра беш бола тӀахьожам, уж дешаш хан-ханнахьа дувца деза шийн заседанешка. Отчеташ вӀаштӀехьъяхара а чакхъяхара а балха юкъе дукхагӀа оза еза Совета массазара комиссеш, къахьегамхоша телача предложенейи замечанейи учет дертӀаяккха а уж кхоачашъе а еза, уж кхоачашъярах бола отделий, управленей, райисполкомий лоархӀами бехктокхами айбе боагӀа, хӀаьта къахьегама коллективашкен бахача нахаген оттаьча ханашка хоам бе беза из болх иншта лел.

МАЬКХАХ ДОЛА ДОШ

Цхьаккха юа хӀама яц сага селла дукха хестаяь. Кхыча цхьаннха а продуктах аннадац цо селла дӀайха, гӀоза, гӀайгӀане дешаш.

Сага вахаре хилапза баргбоаца кхачи оал маькхих. Цох доал хилнъа бӀаь шеренашна дагадаьллар, праз, из дагадолаш маькх ца тоъаш дакъад дукха ноахлаш. Ироз да из яле, хӀара дешна шортта.

Маькх. Ма доккха маӀан долаш, вахаре боккха низ болаш да из дош! Вахара ларда из.

Коммунистически парте, Советски правительства де мел дезар ду вай истола тӀа из шортта хилийтара. Из хилийтара вӀашагӀйийхай колхозаши совхозаши, из бахьан болхлой ден бус цехашкара дӀа ца болхаш къахьегаш хиннаб болхлой, юрта дукхагӀа трактораш, комбайнаш, кхыйола машинаш яла гӀерташ. Из бахьан долаш эзараш бола коммунисташ, комсомольцаш, советски активисташ байнаб кулакий топех продотрядашка. Цу бирсача хана денош хулар Москве, Петрограде маькх йоацаш. БоккхагӀа болча паха дагадоагӀа маькха карточкаш. Сийлахь-боккха Даймехкан тӀом болаш хинна эзамига паекаш. Ленинградски блокада. ХӀанзарча кагирхошта кинишкаш тӀара, кинофильмашкара мара хац цох. Царна каст-каста дувца деза маькхах. ДукхагӀа дувца деза из дезалашка, школашка, заводашка, колхозашка, институташка, учрежденешка. Из вай советски морала проблема я, из массане а юкъара декхар да.

КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева «Целина» яхача шийн книжка тӀа лаьдаьд: «Ялат дале — хургда ялли а... Хозахета алац иштта, маькх массаза а хиннай лоархӀамегӀа йола продукт, дерригача рузкъах мах бер. ХӀаьта сийлахь-доккха Ӏилма-техническа хӀамаш нарагӀдаьнначи вай бӀаьшере а из халкъий вахара ларда я». Геттара дика, ийса дешаш. Уж деза да лаьтта леладеча хӀара сага.

БӀарча шера дерригача халкъо къоасам лоаттабу ялат бахьан. Юрта боахаме къахьегараш гӀерт доккхий хьунаъамац кхеде, ший ханнахьа ялат чуяца, цхьа ка ца буташ кхашьара дӀадахьа. «Цхьа минута сеца на латташ, цхьа грамм ца йоаеш — иштта я цар социалистически яхьа дешна. Ден а бус а болх бу тракториста, комбайнаша, ялат дӀанхухьача машинаша. Ялат дика хьулакьйт гара дукха на кхедерша Ӏилмахоша, машинашъераша, партийни, советски балхахоша дӀалу дукха физически духовни низаш.

Ялат, бераш а санна, массаза а саго лораде дезаш да. Доккха хилча яьовсам лоаттабе а шийн бераш лораде а Ӏомалургдола бер санна саг на хуле ше лораде могаргдолаш дац ялат а. ХӀаьта цо шийн бераш санна ялат а лорадергдолаш Ӏомапе веза из.

Вай республике кӀезига яц школьни бригадаш. Бераша дӀадува ялат, из чуэцача гӀо ду. Нохч-ГӀалгӀайчене дукха кагийча нахех механизаторех шоай къахьегама никъ дӀаболабу дезалий агрегаташ тӀа. Царна ялат кхедара Ӏилма Ӏомаду дьахьен новнешен, боккхагӀча нежараша а йижараша а.

Ялат дӀадува гурахьен бӀаьстин, чуэц массаза а аьхки, хӀаьта дуъ бӀарча шера, хӀаьта а вай цох миччча хана дуъце — маькхах дола дош шийн метте хул.

Вайцига маькха мах дуцен тӀа эггара лохагӀа ба. Бакъда, из дац цун кхом бе безаш лхилга.

В. И. Ленина хьийхад, коммунизм дӀанолалу мутӀарерча болхлоша къахьегама оварле айяра, ялата, кӀора, аьшка, бӀарчача обществага кхоачача кхыча продуктай хӀара пунт лорайра шоаш ца кхобеш йоакхо ечира, яхаш. Материальни рузкъашта юкъе ялат хьалхарча моттиге латт Ленина.

Вайцига маькх лохача маькх йохнаш хилар ялат атта доаккх яхилга дац. Маькха булка ялат кхедечун къахьегам чулаьца ца Ӏеш чулаьцаб шахтера, металлурга, конструктора, химика, машинаш ечун — ерригача болхлой класса, ерригача обществаа къахьегам. ТӀаккха селла сий ца деш хӀанад вай маькха? Цкъаза ялат чуэцача хана наьнъашка Ӏомехка фига гу. ХӀаьта хьажал столовешка, кафешка. Маькх сома дакъилгаш лаьха, йоккха кучки яь латташ хул. Цхьаволчо урс, вокхо мӀара. Ӏэг цӀенбу цунца. Церг а теха Ӏокх.

Йоккха перемена йолча хана дӀачуӀол Грознерча школа буфета чу, укхаш хул маькхи юххаш, с бӀарча чӀегилгаш.

Цхьайолча школашка деларзоша парташка кораш тӀа ют бутербродий кусокаш, маькх дӀанхувс. Из хьл недагаща маькхах дола дош дег тӀара ца алар, пионерски сбораш йолча хана хьа а бийха тӀехьъарча маькха чӀегилгаш мара йоаца сухарих нахаца еххаш хиннарзаша къамаллаш на дайтар бахьан долаш. Берашта цхьалла бӀарча дацца — помоица йоккх... на маькх нуххаш дӀанхувсача ведарашка кхувсаш. Цу тайпарча дезалашка маькха сий дергдий-теш?

ДӀачугӀол шо Грозне, Гудермеса, МагӀалбика, республика цхьайолча юрташка йолча столовешка, шоана бӀаргагургда шига хӀама дуача дукхача наха истолаш тӀа маькхаш юташ. Цхьаволчо оал: «Доахана юаергъа». Бакъда, йиса чӀамаш доахана юаю. ДӀаулла йича пайдане дий-теш кийч а еш, дӀа а ца юаш хӀама доаханга хилтилга? Ден бус цу тайпара Грозне столовешкен кафешкен йов цхьа центнерал совгӀа маькх.

Дукхача хана денз ховш да йоккха йоаца маькх хьайича из кӀезигагӀа йовлга. ХӀаьта хӀана нийса оттадаь а да республика кхачан промышленносте маькх 500 грамм а кхы кӀезигагӀа а йолаш арахецилга. 1985 шерага кхоачаш наха мел эш из хургйолаш, 50—70 грамм йола булкаш дукхагӀа арахеца еза.

Дукха кхоачамбоацарам за маькха заводий болх вӀаштӀехьбоаьккхача. Надтеречни, Урус-Мартановски, Грозненски № 3 йолча маькха заводашкарча низалех биаза паила эцац, маькха ассортименти дикали массаза а паха ма эшша хилац.

Маькх йайца а массаза а — ӀуйрИйна а сарахьа а, Ӏай а аьхки а. Цудукха хургда воашца са доаха фо мо мара вай из теркал на яр. Дукхача хана денз долча халкъа кицо йоах: «Маькх — истола тӀа — истол а престол, хӀаьта маькха кусок еще — истол [illegible]».

ХӀана маькхах биза ба берригаш а. Бакъда, цхьаза цхьабарашта бицлу цун мах. Холад ялат лелалерий халача къахьегамца из хьахкеллалга, цун сий де дезил[illegible].

Маькха лоархӀам тика тӀарча цун маькхаца биста йоаш йолаш бац. Из эцачоа мара бац цун мах кепигаш. ХӀаьта пачхьалкхен дукха мах бода цунга, тӀа тӀа дувкагӀа рузкъа дӀаухийт ялат хьалкхедарга, хӀаьта а ролаьичча маьдаш цхьан боарам тӀа дус. Цу гӀулакха йоакхо ю вай парте, вай правительства.

Маькх ялат кхом беш деладар экономически хиина из Ӏеш правительшш а проблема я.

Маькх шортта йолаш а [illegible] хилар а дика да [illegible] мӀара, урс, Ӏаг [illegible] маькхана, из [illegible] дӀанхувса [illegible].

Маькха сий лакха лоаттадергдола [illegible] массаз[illegible].

С. СЕМЕНОВ.

ДИКА СОВГӀАТ КИЙЧДАЬД

Къаьстта дика къахьегама совгӀат кийчдаь наькъабьнхаб гӀишлонхочун дезача цӀейна Надтеречни районерча «Набережный» яхача совхоза гӀишлон участка гӀишлонхой. Шоай низаца гӀишлон-монтажни балхаш даран гӀишлон-товарни продукцен ворхӀ бетта план хенал хьалха кхоачаш а я, пачхьалкхен пленал совгӀа чакхдаьха гӀишлон балхаш иттаж эзараш сомий мехка да. Дукъхьал укх шера гӀишлон участка гӀишлонхоша хенал хьалха хьалдаь а дабьякка эксплуатаце дӀаденнад культура цӀа, берий баш, совхоза болхлошта гаьргӀа цхьа этаж боле ялх цӀа. Уж мел бола гӀишлош декъа тӀеадинес оценка еш эксплуатаце дӀанийцай пачхьалкхен комиссе. ХӀана гӀишлонхоша совхоза болхлошта гаьргӀа хьалъяш а шоаза вӀашгӀара вь моттадмаш. Уж дог тайша ба Сийлахь-Боккхача Октябра 65 шу дузача денга кхачалелаа цхьайттаагӀна лайтигза хьалиарна шин шере план кхоачашъяра шоаш тӀайнце декхараш тӀехкхоачашдергхилярах.

ГӀишлонхошта юкъера социалистически яхь цар къахьегамн къаьстта дика вӀаштӀехьбаьккхаб гӀишлон участка мастера Закриева Висита. ХӀара диймахьа итогаш ю цо гӀишлонхоша дьахача къахьегамо толаммий, уж берригача гӀишлонхошта дӀайовзийт, нийсденна кхоачамбоацараш кхы ца нийсдалийтара оарцагӀа боав цо берригa гӀишлонхой. Шоаш тӀайца декхараш деним тӀехкхоачашдеш хьабоагӀаш бола гӀишлонхой дукха ба участке. Царех ба штукатураш Сербиева Мария, Хадизова Макка, Юсаева Асет, каменщик Дзагиева Саим, кхы дукхаа бераш а. Шоай балха тӀа цхьанхьа тайпа бран а ца нийсбалийташ, хӀара сменагӀа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цо.

СУРТА ТӀА: цхьанна тӀа (аьрдехьара аьттехьа) каменщик С. Дзакаев, мастер В. Закриев.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ТХОАЙ ДЕКХАР КХОАЧАШДЕРГДА

Шийн къаьстта белгало йолаш денош нийслу хӀара сага вахаре, цо хьаллаьцача гӀуллакха тӀа. Иштта цхьа моттиг нийсъелар са вахаре а.

Сона даим дагалаттаргдолаш да 1974 шу. Со дешаш яр Наьсар-Кертерча юкъерча школе бархӀлагӀча классе. Каст-каста хулар тхо долча хьоашалгӀа бахьне тха шефаш бола № 432 йолча дӀа-юха лелача механизированни колонна болхлой. Цар тхона гӀо дора школана ремонт еча хана, профориентаци яра духьа дукха беседаш йора тхоца. ЦӀаккха дицлургдац сона сайна гӀишлонхочун болх безабалийта йолча Богатырева ПаьтӀамата яьха дешаш. Шийн балхах, шоаш хьалъеча гӀишлонех тхона дуаццача хана цо аьлар:

— Са хьамсара бераш, Вай дуне хьакхеллача хана денз сий долаш, массане а дег тӀара къовбалъеш, наха лоархӀаш йола професси я гӀишлонхочун яр. Массанена а хоза хетаций мел эшаш долчунца Ӏалашдаьча, хозех дикен хьалдаьча цӀеношка баха хоаша шоай аьттув баьича с завода йоккхача сийрдача корпусашка болх бе ше дӀаотташ хилча. Хьадуала тхо долча болх бе, оаха дииза гӀишлонхой дергда шох.

Цул тӀехьагӀа хьахьекхар тхона шоаш хьалдеча нах чубахача цӀеной, тайп-тайпарча гӀишлоний макеташ.

Дешара шу чакхдоаллаше а укхаза болха сри со. Богатырева ПаьтӀамат хьа а леха сайна штукатура болх цо Ӏомабар дийхар аз цунга. Аз лаьрхӀар дег тӀара къовбил а даь геттара рахьа хилар ПаьтӀамат са хьехамча хила. Цун новкъосталца, цун хьехарца дукха ха ялаллехьа дикка йӀазар сона сай балха къайленаш, хьалхагӀа кхетнъаьла мара кхоачашье ца могаш хинна сменни нормаш тӀехкхоачашъе а аьттув бузар. Каст-каста белгалбоахар са болх къегамча, хӀаьта ше балхара дӀаяланче из йоалаш дӀа а яьнна, кхыча ПМК-балха йодаш шийн бригадира декхараш сона тӀадахка декхар дир цо кулгалхошка.

Геттара хоза хет сона укх тӀехьарча хана тхо долча болх бе боагӀаш бола кагирхой хӀамана тӀакхуош, шоай балха къайленаш дикагӀа йовза гӀерташ хилча. Иштта ба соца цхьан бригаде болх бе болабенна бола Озоева Марем Евлоева ӀайшетИ.

Цхьан хана со сайна дерригаш а дене а дукхагӀдола гӀишлон балхаш Ӏомаде гӀерташ ба уж а тха бригадера кхыбараш а. Тахан тха коллектива хӀара болхлочоа ховргда эшшача минуте кирпишк йотта а бетон ӀоЙиста а, басараш хьакха а кӀир тоха а.

Смежни профессеш Ӏомаеча шоайла вӀашИ дика новкъостал ду тха участка бригадаша. Из гӀулакх дег тӀара къовбилду тха начальника Албогачиев Махьмада а. Геттара дика да — йоаз цо, — участке хӀара болхло гӀишлонхо-универсал хилча. Балха и сига шийна а геттара пайдане гӀулакх да из.

Цу хьалхьа доккха баркал ала безам ба са каменщикий бригадина кулгалдечу Комуркаева Пицайна. Тха бригадера, берригаш хӀана бан аьнна, дукха болхлой Ӏомабаьб цо кирпишк йотта.

Болх бе йолаелча денз дукха гӀишлош хьалъеча дакъа лаьцад оаха, бокъда, нарех цхьаккха а нийсъа йиш яц хӀана, оаха хьалъеча Назрановски генарий фу чакхдовхаргдолча заводаца. Дийнахьен буси цхьа эзар тони генарий фу чакхдаккхара эша низ боло завод хьалъоча дукха кхоачамбоацараш нийслора хьалхагӀа. Эшача боарамагӀа дацар гӀишло материалашца ӀалашъЯра доал гӀулакх, комплексагӀа йоацаш яр дукхагӀча даькъе тхона хьакхиьа металлоконструкцеши оборудованни. Бакъда, халонаш дукха нийсъенналле а тха участка коллективо толаме кхоачашдир шоай декхараш. ВорхӀ бетта план кхоачашъьлй оаха, чакхдаьхад дерригa монтажни балхаш. ХӀанз дисараш духьал отделочни балхаш да.

Геттара айлу оаха хьалъечча завода лоархӀам КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленуме тӀаийцача Кхачан программаца дийзача. ХӀана аьлча, духхьал цхьа генарий фу доацаш укх заводе чакхдаха йиш я хьажкӀа в кӀин а фу. Цудухьа дукха ха йоацаш тха участке хиннача собране оаха лаьрхӀад хенал 10 дя хьалха дерригa хьале мел эшаш доло балхаш а даь 20-ча сентябре завод эксплуатаце дӀаяла а хьадаьча балхий дикал лакха хилийта а. Из хургда мехка а вай республика а дезача цӀейшта сийна оаха Даьхенна кийч деш дола къахьегама совгӀат. ХӀаьта сона лоавра кхоана 8-ча августе хургдолчу гӀишлонхочун денца тха участка а ерригача тха ПМК а болхлой лакхъала бупна а цар къахьегама толамаш совдалар лоаш лоаца бакнха а.

Х. АЛБОГАЧИЕВА,
«Чечингсельстрой» треста чуйоагӀача № 432 йолча ПМК № 12 йолча участкин штукатурни бригадир, Назрановски горсовета депутат.

Р. АУШЕВА сурт.

Дешархошта — керда корпус

[illegible]

лаьа цар шера 100 эзар сома мехка хьалде дезаш хиннача гӀишлон балхех хьадьраш 70 эзар сома мехка да. ДӀауттадаь бола болх уж корпуса майраш а дукха дӀама де да опаш чакхбоаташ латт гӀишлонхой укхаш Ӏотеха а.

— Тха кертера декхар дар — цхьан дуьи бригадира — [illegible]

[illegible]

нош. Дика къахьегама толамаш доахаш бола бу каменщика Умарив Балута, плотника Лихачев Николай, дукхача кхычар а. Цар массаза а тӀехкхоачашъю шоай сменни нормаш.

Дукха ха ладелха дешархой дешара керда корпус. Хургдолча специалисташа укхаза Ӏомадергда механизаци [illegible]

А. ПЬЯНКОВ

ГАЗОВИКАША ЛАЬРХӀАД

Дика къахьийгад дӀадахача шарах бетта «Грознефтегаз» яхача управленена чуйоагӀача коммуниста Валиниц Александр Сергеевича кулгалдеча № 1 йолча газ йоахача цеха коммунистически къахьегама цӀа лелача коллективо. 28 миллион 370 эзар кубически метр газ чакхъяй газовикаша. Цох цхьа миллион 270 эзар кубически метр газ планал совгӀа а йоаккхаш.

[illegible]

А. ГИЦЕНКО

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Республика экономикин культурин дегlайоаллача доккхий дика хlамат карагlдувларах, общественни балхе хьинарс дакъа лацарах Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо Нохч-Гlалгlай АССР сийлен цlераш еннай:

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ИЗОБРЕТАТЕЛЬ

Котов Владислав Михайловича — «Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене электрографически аппаратий лаьрхlа йолча конструкторски бюро Iилма-тохкаме отдела заведующиена.

Мкртчан Альберт Андрясовича — «Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене директора.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР IИЛМАНИ ТЕХНИКАН ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛЬ

Опрышко Александр Алексеевича — «Промавтоматика» яхача Грозненски Iилма-производствении объединене Генеральни директора.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ МАШИНАШЪЕР

Брызгунов Николай Ивановича — «Красный молот» завода котельщика-сборщика.

Исраилов Хизир Ширвановича — «Пищемаш» яхача Аргунски завода слесарь-инструментальщика.

Киев Хьаклаьша Хизарийна — «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода кертерча инженера.

Котиев Махьмада Альмада — Гl. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент» яхача Назрановски завода слесара-лекальщика.

Ледванов Евгений Егоровича — «Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене ЭФА СКБ кертерча конструктора.

Миллер Виталий Константиновича — «Красный молот» завода кертерча инженера заместителя.

Горчинов Мурат Муратовича — «Союзавтоматстром» яхача ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода директора.

Цуров Хьажмурда Тlахlира — Гl. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент» яхача Назрановски завода воккхагlволча мастера.

Фрайштут Ефим Исааковича — «Красный молот» завода производственно-диспетчерски отдела начальника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЮРИСТ

Бибиева Сарет Махьчиевнана — Сунженски района халкъа суда судахочоа.

Кригер Юрий Борисовича — Нохч-Гlалгlай АССР юстице министерства воккхагlволча консультанта.

Румянцев Юрий Ильича — Нохч-Гlалгlай АССР юстице министерства воккхагlволча консультанта.

Эдилов Iиса Джабраиловича — Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча суда председателя заместителя.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГIИШЛОНХО

Малышева Мария Михайловнана — «Старогрознефть» яхача мехкадьттен гази йоахача управлене ЖКХ заменщина.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГЕОЛОГ

Козырев Бексултан Заурбековича — «Грознефть» объединене буруш тохара балхий Малгобекски управлене кертерча геолога.

Островский Владимир Дмитриевича — «Грознефтегеофизика» яхача треста тохкама геофизика отдела начальника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭКОНОМИСТ

Толубанов Алексей Федоровича — статуправлене начальника заместителя.

Цолоев Дзарахмата Султана — Госбанка Нохч-Гlалгlай республикански контора управляющие заместителя.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДАЬТТАН ГАЗОВИИ ПРОМЫЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ БАЛХАХО

Бородин Владимир Яковлевича — «Грознефть» объединене «Грознефтегаз» яхача мехкдаьттагазови управлене кертерча инженера.

Дорофеев Николай Ивановича — «Грознефть» объединене «Горскнефть» яхача мехкдаьттен гали йоахача управлене бурувдетачоа.

Литвиненко Александра Павловнана — «Грознефть» объединене «Октябрьнефть» яхача мехкдаьттен гали йоахача управлене геологически отдела начальника.

Мау Софья Акимовнана — «Грознефть» объединене буруш тохара балхий Грозненски управлене оператора-коллектора.

Яндаров Вахь Вабиевича — «Грознефть» объединене буруш тохара балхий Горячеводски управлене бурувдетачоа.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ РАЦИОНАЛИЗАТОР

Волжин Аркадий Константиновича — «Грознефть» объединене буруш тохара балхий Старогрозненски управлене технологически отдела начальника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ХЬЕХАРХО

Льянова Галина Павловнана — Грозненски мехкдаьтта техникума преподавателя.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЛОР

Коцоева Фрида Тимофеевнана — НГIАССР МВД дарбан-къахьегама профилакторе кертерча лора.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭНЕРГЕТИК

Шабазов Мума Асхабовича — «Красный молот» завода энергетически участка энергетика.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ БАЛХАХО

Бексултанов Iимрана — моттигерча промышленноста министерства производственни текстильно-галантерении объединене мастера.

Петросян Арфеник Хачатуровнана — «Терек» яхача мебельно-дахчан хlамашъерча производственни объединене отделочникаш бригадира.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР БЫТОВОИ ГIУЛАКХ ДАРА ЗАСЛУЖЕННИ БАЛХАХО

Шаповалова Лидия Карповнана — «Чечингушбыт» объединене барзкъаш доахачоа.

Толаме кхоачашъяй Вознесенски газ чакхйоахача завода коллективо 1982 шера хьалхарча ах бетта производственни программа деррига техно-экономически хьокхамашта. Ишта, 101.3 процент кхоачашъяй продукци дlалахийтара план, къахьегама овсарле лакхъяра план — 107.6 процент.

КХОАЧАМЕХ КХЕТАМЦА ПАЙДА ИЙБУ

Завода коллективо чакхдаьхад хьалхарча ах шера плана тlа белгалдаь хинна деррига гlуланхаш: оргтехмероприятеш, кердача техника, гонахьара го лорабарв, продукце дикал лакхъяра, доагора - энергетически ресурсаш кхояра, къахьегам лорабара, кхерамзлен техника даькъера кхыдола гlуланхаш. Ишта 30 процент кlезингдаьд планагlа дов дезаш хинна мехкдаьтта. Газах хьийоаха целови компоненташ планагlа лаьрхlа хинначоа юхе 6 г/м³ алсамъяьхай. Даьха толамаш хьалхарча ах бетта тlайiца хиннача денхарашка хьежжа да.

Лакхе йоллаьча укх шера хьалхарча ах бетта баьча баlах тlехьара хьахиннарех лувнаш йолча цифраша хьагойт тха болхлой коллектива карагlдийнараш. Долче, цу арифметически расчеташта тlехьашка материальни маьхалаш хьеш боле нах латт.

Тха коллектив хьалхоабаш бола бlоагlа ба итт шера а кхы дукхагlча а хана дено заводе болх беш болча дукхача къамий викалех латта газ чакхйоахарий отряд. Уж ба квалификаци лакха йола, правительственни совгlаташ тийнна бола, зваиеш йола нах.

Лакха производственни толамаш даьхад «НГIАССР мехкдаьттан газовии промышленноста заслуженни балхахо», коммунист Б. М. Баркинхоев начальник волча номер цхьа йолчен «СССР мехкдаьттан газовии промышленноста отличник» вола, Къахьегама III степена орден а «За трудовую доблесть» яха медаль а сийна вола коммунист А. В. Семенихин керте латтача номер кхоъ йолчен технологически установкай коллектива.

№ 1 йолча компрессорни станце коллектив хьалхе лелаерех цаl я заводе. Цунна кулгалду НГIАССР мехкдаьттан газен промышленноста заслуженни балхахочо, заводе а Малгобекски районе а дикагlа волча рационализатора, коммуниста А. А. Зандакова.

Заводе хьалха латтача подразделенешта юкъе я товарно - бийдала участок а тlахьожамен автоматикан служба а (цар кулгалхой новкъостий В. Н. Чиркови А. В. Королеви ба).

Укх шера июнь бутт бовш завод соца а ях плановн ремонт еча доккха дакъа лаьцар ерригача лакхе цlераш яьхача участкаш балхахоша. Цар lалашдар капитальни ремонт планагlа лаьрхlача ханал пхи ди хьалха яь йоаккхилга, lалаьмате лакха дикал йолаш чакхъяьхар еррига ремонтно-технологически операцеш, оборудоване а система а гурахьен lаин боагlача боарамагlа болх бара эша задел нир.

Хlанз укх сахьате производственни программа кхоачашъеш ба заводхой.

Сихха кийчъеш латт lай эшаргийла йоли гlола доакъари, кийчъеш я укх шера а кроликаш йолеяра эша клеткаш, помещенеш, кадраш, шефство лелаеча совхоза 50 гектар йолча комсий беша балхаш да деш латташ. Заводе болх беча нахах 355 дезал ба юкъера лаьрхlача 0,01 га бешамаш йолаш. Царех дуккхенараш хий дехкаш я, цига дlаюв коартолаш, бьыцадзараш, сом, комараш кхыдараш.

Вознесенски ГПЗ болхлой лоай низ кховергбоацаш ба нарара шу толаме чакхдаккхара, юбилейни денощта сийлена малхадахара, цхьайттаlагlча пятилетта шоллагlа шу дика чакхдаккхара.

Г. НАГАЕВСКИЙ,
Вознесенски ГПЗ кертера инженер.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Социализма мехкашка

Тренчанск-Теплицера курорт

Тренчанске . Теплице — ЧССР-ерча къахьагlчен дикагlчен курортех цаl. Словаке къулбаседа малхбузехьа город Тренчина таьна йоаллаш улл из. Укхазарча lалама романтически хозало цхьий хана Венгерски йоазонхочоа Иокаи Мора бахьан денпад цу моттигах Карпатий жемчужина ала.

Хьасташкара доагlа шовтнъе ах градус дlайха хий лаьрхlа хьаьча бассейнашка ух хадданаа. Чакхдувлаш Iоухача хи чу дарба дикагlа хул шера тхьаь пхиъ эзар сонгlа боагlача пациенташта (царех виъ эзар гаргга сaг доазол дехьара воагlа).

Тренчанскерча - Теплицерча курорта директора медицински Iилмай доктора Иван Горячека дувц:

— Тха дарбо лерхlар — пациентий хьинареча вахара ха йаьхьар. Iаьш шераш на техкай оаха лелаю методаш. Хьалхагlа а санна кертерьяр йолаш юс бальнеотерапи, вешта аьлча термальни хиш, минерализовании хипара бух йижа колд телар а хlаьта ишта дарбан физкультура яйтар а.

Оаха ишта дарбанна пайда эцаш лелабу эзай дом, покхара мозий шура, прополис, алоэ яхача эзав экстрат, Гунецке методагlа юкъейоалаю нейротерапи. Унахцlенон программана юкъедоагlа маха lеттaш дарба делга а.

Адамлена тоъал дукха «дохьаж доьшнад» аьния хетсона химех: цхьан оагlорахьара из сов дукха я гонахьарча атмосфераца, покх оагlорахьара — дуккхачар боарамагlа йоацаш, уйла на еш пайда ийбу тайп тайпарча медикаментех. «Цецача кепара» геттара дика средсташ камаьрша тел вайна lаламо. Вай декхар — уж дикагlа lомаяри практике шерагlа юкъехкаьари.

Катарина ГАЛОВСКАЯ,
чехословацки журналистка.

(Орбис — АПН).

300 эзар сага вахар хоададир Хиросимен Нагасакен чукхайсача атомни бомбаша, хlаьта 150 эзар зулам дьаь океанал дехьарча волкаша японски лаьтгlа тlом чакхбаьнначул тlехьагlарча шерашка. Тахан Вашингтон гlерт Японе баха нах «доьзув оттадаь» бода ядерни тlом шоай мехка хилаьза бергбоацарах йола уйла дага лоттае lомабе.

Японски машара тlехьа къонсам лоаттабераш цунца та лаьрхlа бац. Еррига планета тlарча халкъаша дунен политически арене США-с лелача агрессивни маневраш та а геттара хьаьр а баьнна герз lоадара тlехьа айбаьча нхохкама а дукхаларча къовсама гlулакха хьшарегlа юкъеух уж. Берригача мехка хулаш йолча дунхача адамий митингий трибунаш тlара, дукхача деношка дlахьоча «машарв маршашка», демонстрацешка массанеш хозаш дlаххайжаду цар Лаьттан тlа машар оттийта. Къулба - Малхбоален Азе машари кхерамален хилийта шоаш гlергилга, еррига континенташкарча мехкаша хlама хьакхоллара тlехьа цхьана къахьегаиза дарг ца хилар белгал а доаккхаш.

СУРТА ТIА: Японера тlема духьаларча болама активист — машара тlехьарча манифестаце доакъашхо Нью-Йорке. Цун бе доалл бохне беш дола Хиросиме атомни бомба техача даьча туркаlа сурт.

ТАСС фотохроника.

Эксперта хетар

КОСМОСЕ КХАЧА ГIЕРТ ПЕНТАГОН

АПН тlема обозревателя В. Морозова дехарех космически арена милитаризаци яра йолча США плавех дола дош доагlх СССР оборона Министерства эксперта полковника А. Т. Тимофеева.

— Белгара шайхал доаллаш хила а хиннад. «США милитаьрьлинна тlема психоз гlеттача хьалашка тамаш йолаш цхьаникха хlама хургдац, нагахьа санна настта американски «космически бlу» арабаьлча» аьния издаьча «Мазер Джонс» яхача американски журнала хийттар. Кхы гаьпа а доацаш 1982 шера 1 сентябре дена «тlом латтаргбола» аре я аьнна хьахайнаю Пентагоно Лаьттана гонахьара космически аре. Цу дийнахьа дена США герзаццарча низавна цхьий гlуланхаш дlадоладергда космосе бергбола тlом нийчбелга декхар а долаш йолча лаьрхlача командоване. «Космически герза даькъе даьча тохкамашен разработношен цхьа хулийт пайга настта космосе тlема операцеш чакхъяха доладала», — цу тайпара командованин хьарца дувзадена хьакхайнадаьд США ВВС штаба начальника Л. Аллена. «Хlанз цlенташта пайда эца долалургда вай космосо доашта луча торонех», — белгалдаьккхар цунца дувзадена ВВС министерстверча космически системаш кийчъяра йолча управленеа керте латтача бригадин инарала В. Рандольфа.

Цу юкъе гlолла харцих йоаццаш да космосах лаьца 1982 шера 4 июле президентски директива тlа космически аре «маьршача гlулакхашта» тахкен пайда эцен лаьрхlа я США аьнна дения фарисейски дош. Ма дарра аьлча, космос цхьа «къаьстта шиi тайпара», карасчаул тlехьагlа Лаьттан тlа довл дарга бода никъ хьабелларгболаш йола позиции санна ловрхlаши пайда эца гlерташ я Пентагон меттел, официальни Вашингтон а. Вlашагlнхийттача Штатий хlанзарча администраце космоса даькъерча гlулакхашна эггара хьалха баькха гlа, тlехьагlа сенатора У. Проксмайра гуччахьа хьаьнначa тайпара, «НАСА-на милитаризаци эггара» дlаболабьлх хилар дагадоацаш даь хlама дац. НАСА директоралла хьожавир Джеймс Беггс, США оборона министерства эггара йоккхагlа йола подрядчик йолча «Дженерал дайнэмикс» яхача корпораце вице-президент. Беггса заместителалла эттар ВВС министр хинна Г. Марк. Тlема-космически тохкамаш дарга Пентагоно дlаухийтар Кlайча цlен инициативагlа яьхаь санна дукхагlа хилар. «Ньюсуик» яхача журнало баьча хоамагlа, 1982 шера 5,8 миллиард доллар хургда из. Цхьаолкъда, цу ахчанна юкъедахадац космически герза керда тайпаш хьаделга оттадаь ньайлагlара оалаш йола программаш чакхъяхара хьожадаь дукха совгlа-эшажагlа доацаш дола 3 миллиард доллар.

Хийцца чумехкаеш йолча миллиардаша алсамдоах океанал дехьарча стратегий низашин фантазии. Хlанзара, lалашеш йола космически системаш (разведка, бувзам, навигаци, метео а топо а обеспечени, кхыраш) дегlаяхкарахи царех кlирбаь пайда эцарахи кховчам ца а беш, цар дикка сихдьад космосе а космосера lочу а тlем бара аьттув бола средстваш хьаяра балхаш. Хlанз цар теркама юкъметте латт кердагlа долча тайп-тайпарча герзех космически аре хьалинаара дукха планаш.

Хlанз Пентагоно эггара чlоагlагlа лоархlам беш йола йоккхагlйолча милитаристски программех цаl — лазерни герз хьадар. Из чакхъяккхара тlаерзаьяй США йоккхагlйола тlема-промышленни концернаш. 1000 шерага кхаччалца духьал цу программага дlадахийта лерхl Пентагоно 50 — 60 миллиард доллар.

Цу даькъе деча болхий цхьаьнха лестам — «Боуэ», «Боинг» яхача фирмаша кийчъяьча дlанига гебарит йолча ИСЗ-пересьхатчика («АСАТ» яха программа) ларда тlа спутникашта ду хьалара керда системи. [illegible] «АСАТ» [illegible]

США тlема [illegible]

лоира кхыча метка спутникашта «инспектировани» яра пар наькъий траекторех хувцара, хlаьта, нагахьа санна шоай белам ма хиллинге а, нема мухь кхухьа оттена чу я ехна орбита тlара Лаьттан тlа юхайоалаяра йола космически жандарм санна а.

Пентагон кlалла сатем а боацаш космоса милитаризаци е гlерташ хилар хьаьвонх прессага кхаьчача. Вlашагlтеха космически центр Колораде сихьаь хьалъяр, США кердача космически командоване космосерча операцешта управлени а ергйолаш, хlаьта ишта Ванденберг (Калифорния) тlемафегарча базе «Шаттл» яхача системах долча кемашта тlема космодром хьалъяр санна йолча факташа а.

Кхыйолча американски «космически» проекташ яшхи ца а отташ, ала доагlа, уж еригташ а мичча бесса хинна а СССР-ал хоадамболлаш тlехьяла лаьрхlача авантюристически идеяца, «аттара хьалзара» хlама тоха герз хьадара планашца ювзаенна хилар. Цукиа дола тешал да космосера доал США-га хилийтарах, космически аренах цхьаникха духьале а йоацаш американски хьаштагта пайда эцарах долча нурача дешаех хьалйизза йола, духхьал космосе бергбола тlом кийчбара Пентагон тlеерзаеш йола Вlашагlнхийттача Штатий къамах космически политика хьакъехьара дакхе цкъа хьовзаь президентски директива а. Гучох, Вашингтонера бараш хlанз а тlехьа кхетадулуш бац, Iилма - технически дегlаахар вlаши улув латташ доанлга а ловш йола совле яккхар — практически кхоачашдулурдоаца декхар хилар а. Шеца юте сихдаь герзаш хьадеча метте нийсса йола позици лелаяра хиланза ярт мел йоаца торонаш йолаш я Советски Союз.

Тlакхха, вешта а соа дукха герз тlаlаьйнача Лаьттана эший-теш тlема «космически орбиташ»? Цу хаттара Советски Союзо негативно жоп денна дукха ха я. Машар безача шиi политикана тешаме йолча цо космическа зама дlайолаенначa юхье а тlехьа, 1958 шера, ООН-е дlачуелар космически аренах машара гlулакхашта мара пайда ца эцарах йола предложени. Цул тlехьагlа хьа мел доагlача шерашка а советски правительство, кхы цхьий дош ца хувцаш, дукхьал машара гlулакхаш цхьана лелаьдара сфера хилийта гlиертаз космос. «Цlена а молагlча герзах мукъа а хилда гонахьа берд боаца космически океан, — белгалдоаьккх новкъоста Л. И. Брежнева. — Цхьана къа а хьегаш сийлахь-доккхен гуманни гlулакх дара — космически аренна милитаризаци ца хилийтара тlехьа да вай». Цу даькъе даьраш а дац кlезига хlамаш. Цхьабакъда, тlема совле яккхара тlаккхваш йолча США-с йитац герза кердкерда тайпаш, цу даькъе космически герз а хьадара уйлаш.

Космосе тlом бара еш йола кийчо Пентагоно дlаоалаьй шоашкара хьадара а даьца тlема даькъе СССР-ал тlехьаниса США аьаш бахьанаш я доакхи. Харц хьалаш дlадоаржаду, космически герзаш хьадага программа оттаеш я США духьал СССР-е цу тайпара проекташ сагала яхайта хилара кхераш, яхаш. Из дерига [illegible]

[illegible]

[illegible]

Герз дlадаккхар — хано дlадехар

Машар хьаллоацаш йола коллективни оаз

Хlанзарча ханара эггара нрагlа дола дош — еррига адамле, деррига цивилизованни дуне хlалакде тарлу термоядерни катастрофа кхерам дlабаккхар дар — бутт совгlча хана болх беш хиннача ООН Генеральни Ассамблея герз дlадаккхара йолча шоллагlча лаьрхlача сессе кертера а юкъмоттигера а хинна дош.

lалаьмате чlоагlа теркам lабахийта ладийгlар сессе дакъа лоацаш хиннараша дунен халкъашта юкъерча лакхача трибуна тlара дlакхайкаьча КПСС ЦК Генеральни секретаря, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя Л. И. Брежнева послание. Цо чулоацар хьатохале хьалхоагlа ядерни герз ше тохарг ца хиларха дола Советски Союзо шийна тlайiца декхар. «Тхо тийша да, — белгалдоаккхар Л. И. Брежнева, — пачхьалкхенашта а пачхьалкхенашта группашта юкъера цхьаьнха а [illegible]

[illegible]

лорусски ССР, НРБ, ВНР, ГДР, МНР, Польша, Украина, СССР, Чехословаке заявлени ях. Къоастадаь аьлча, цу тlа цар белгалдаькхад ядерни тlема кхерам бокъонца дlабоаккхаргбола, герз сихдаь хьаделга соцадаргахьа гола тохаргйола решенеш тlаэцаьза яргйоацаш хиларах шоаш тийша хилар.

1978 шерре а ООН Генеральни Ассамблея герз дlадаккхара йолча хьалхарча лаьрхlача сессе йир социалистически мехкаша цу сессе хоадам беш долча документа юкъе яха герз дlадаккхарах йолча переговорашка до лерхlарех, принципех, приоритетах, хlаьта ишта герз дlадаккхара даькъе уж лерхlача гlулакхий программа оттаеш а тlаэцаш а конструктивни вlалад.

Хlанзарча лаьрхlача сессе, социалистически мехкаша хеттача бесса, еррига пачхьалкхенашта цар дlадига е ноких хилар, тlема потенциал, географически хьал да лоархlаш дика торо еннадар сихдаь герз хьадара доазув оттадарен герз дlадаккхарен дешаш кьестадеча хьинаре дакъа лацара.

Цунца дувзаденнадар пленарни заседаней лаце делегаташа [illegible]

[illegible]

ний хьашта ма эшшара йола решенеш тlайяр могадеш хиннадале, сессега решенеш тlа ца ийайта гlийртача Вlашагlкхийттача Штатий НАТО чудоагlача цхьадолча кхыча мехкийи абстракционистски позици халкъаша дlадехараш бокъонца теркал ца деш яр. Цунах гуш дар тlема низа котйилара позицеш тlара ший лоlам кхыча мехкаштен халкъаштен кавбехкара герз lоадара курса дlахо яьа дага хилар. Цхьабакъда, из машара гlулакха кхераме курс дукха дукхагlа йолча делегаташа юхатехар сессе.

Сесси болх беш хиннача хана бокъонца гучадьлар, укх тайпара лоархlаме хlама а: ядерни тlом ца хиллйтара дешаш, ишта герз дlадаккхара лоаттабеча къовсама кийлен тlарча кхыча дешаш даькъера социалистически дlакклетанза долчен мехкий позицеш вlаши гарга е цхьатарра хилар.

Машар лорабеча халкъий оаlаш хозаш яр цу деношка Нью-Йорке, Париже, Бонне, Цlеко а йоацаш lалаьмате боккха низ ба тахан дуне ядерни катастрофана tlадита lертача империалистически гlоаларашта духьала лотташ бола машар хьаллоацаш йола [illegible]

Шоай лаьрхlено тlа социалистически мехкаша хьагойт [illegible]

[illegible]

Мухьмад [illegible]
(АПН).

Кареле Калевальски районе хьалъяь йоаллаш латт Костомукшен горно - обогатительни комбината хьалхара аргlа. Хьаьна промышленни продукци — аьшка концентрат.

СССР - ан Финляндия [illegible] доттагlалла [illegible] ритоpe тlа хьалъеш латта из йоккхагlчарех йола гlишло. Советски финни специалисташ ба укхаза вlаши уллув эгга къахьегаш.

СУРТА ТIА: Костомукша — доттагlалла гlишло. Аьрдехьара аьттехьа — советски финни гlишлоной Хиппу Исалиен, Павел Чеботарев, Рауно Силферкутта, Владимир Голубцов, Виктор Андреев, Войтто Хеннинен. С. МАНСТЕРМАНА сурт.

ТАСС фотохроника.

Идеологически балха опыт

КОМБАЙНЕРИЙ СЕДКЪИЙ

Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза правлене цІен хьалхашка я шийна дика теркам тІеозаш йола «Ялат чуэцаран сийле хийла» яха стенд. Цо стенд ялат чуэцача гойтача хьокхамий кизга хиина дІаэттий ала мегаргда. Цу тІа дІаязъйна комбайнерий тайпан цІераш дуьхьала латт седкъий. Фу маІан долаш да уж седкъий? Царех хІара седкъо хьаьокх болхлочо йьрда бІаь тонн ялат. Цу тайпара еча хІара белгалоно теркам тІеоз хІара механизатора, цо беча балха анализ йит хІаранега, вогІа болх бечунга критически оагІорахьара мах байт шийн къахьегама.

Цу тайпара моральни фактор наьха материальни хьаштаца дика юкэ а еш лар де ийцай ялат чуэцача беча идеологически балха. Цу дакъе колхоза парткома терко яьй зІамигачоа а доккхачоа а: кхашка къахьегам вІаштІехьбаккхара, механизаторий бытовой хьашташ кхоачашдара, денна вахаре эшача продуктаца, товарашца уж ІалашбІара, балха белгалбаьннарашта совгІаташ телара.

Партийни комитето лаьрхІар сага дог-уйла а экономически категори я аьнна, цудукъа цар дог-уйла уваоттадара, хьашташ кхоачашдара де дезараш дикка къоастадир укхаза.

Парткома идеологически балха дикагІйола гІонча хинна дІаэттай боахама специалистех, производстве хьалхалаттарех вІашагІъелла идеологически актив. Цун хІара члена хьалхашка цар шиэашка хьежжа общественни декхараш отталаьд. Цу тайпара лостам болча балхо дика лер а ют. Дикача оагІорахьара хьахьеххай ше социалистически яхь лелаяр вІаштІехьдаккхарга а из дика дІалхьарга а хьожаш йолча звенос, цунна юкъебоагІа профкома председатель Е. Захарченко, комсомольски организаце секретарь Л. Ибрагимова, вокхагІвола диспетчер Г. Макаров. Цу звенона хьалхашка латта керттера декхар да комбайнерашта, шоферашта, механизаторашта, льтта оахача а чах токхораш еча а къахьегача болхлошта юкъе лаьржача социалистически яхьа нийсса шийн хаинахьеи итогаш яр. ДІаоалаш мо атта дац из болх бе.

Хаоттам дика болча денношка комбайнераш сецца арабаьле ха яххалца кхашка балхаш деш хул. ТІаккха цар хьадаьр фуд а хайна, лаьрхІа а лаьрхІа ІуІрийна масарина довзаш хила деза. Из атта дац. Цунна дувзадения боахаме лаьрхІад ялат чуэцача юкъа диспетчерски служба нхаь сменох болх болба аьнна. Цо хила маьІоагІІара эффект хулийт балха тІа. ІуІрийна балха болхача къахьегамхошта хоаш хул хьалха малагІа комбайнер ва. ХІаьта дийнахьа яхь дІалхьарга хьожаш йола звено вІашагІхет бюллетень кийчъе дагахьа. ХІаьта «молнени» бюллетени хьалтеха улг дІа-хьа нхухь кхашка комбайнерашта довзийта аьле.

Хувцалора хьалхле лелараш, цкъа М. Гриценко хулар, тІаккха МачиловгІар дац воІи, цул тІехьагІа В. Бобровский, иштта эргаювлар яхь вІаштІехьъликхара формаш а.

Иштта дика лоархІаш а дика болх беш а я боахаме цхьаькха звено а, из я болхлошта культурно-бытовой гІулакхаш ду звено. Цунна юкъебоагІа культура ЦІен директор Н. Зиборова, художествени кулгалхо Н. Щелоумова, художник Н. Газимагомедов.

Хьалхарча ціовиа цІей делдар, концерташ телар, къахьегаме хьалхле лелераш безбеча дакъа лацар, дІа хьа лелача стане болх беш телевизор, радиоприемник хилийтар, керда газеташ лоаттадар — дукхагІча дакъе уж да цу звеной декхараш.

Колхоза парткома дикка бІарглокхарех я ялат чуэцача цхьакха лоархІаме участок а — ялат лора а деш, цІендаь чуэцар. Цунна дола тешал да ер масал. Хьункъам чуэцача хьалхарча денношка ялат лора а деш цІендаь чуэцарга бІарглокхаш йолча оперативни группи члена Н. Игнатова нхаь машина водительшта бокъо ялашар ялат хьатта дІаяхахьа. Цун бахьан дар куповаш ялат Іоухаш доадергдолцача тайпара кийчъянь ца хилар.

ХІана вай лакхе дийцачун выподаш е мегаргьйа аьнна хет. МоллагІа ялат чуэцара кампанеш дика чанхъаргъя, нагахьа санна къахьегамхошта юкъера яхь чІоагІа идеологически, инженерно - технически лард йолаш хуле, Цун тешал деш я «Путь к коммунизму» яхача колхоза опыт.

Дикача даьй бІаргаица хьеж боахаме кхоаненга, партийни балха керттера лостам а лоархІаш Ікхачаш программа кхоачашъярга.

Г. ТКАЧЕВ.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

7 август

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 0.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Тхо Даьхен ха тІа латт» яха радиоконцерт. 16.00. Халхарий майда. «Сага унахІено — общества рузкъа» яха устни журнал. 20.00. Кинолектори. «УнахцІено лораеш» яха кинофестиваль.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 11.00. Кинотеатр. «Кастта школе гІоргда» яха кинофестиваль. 17.00. Радиолектори. «Даим цхьана — вай вахара ІуІре» яха лекци. 19.00. Халхарий зал. Болх беш я «ВІашагІкхетар» яха клуб. 20.30. Баьццара театр. «Мукъача республикай барт чІоагІа ба» — кинолектори.

Пролетбата цІерагІа культура ЦІа. 11.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. Берий салаІара майдай кхоалагІа смена хьаелляр. 13.00. Болх беш да «Чебурашка» яха берий кинотеатр.

«Красный молот» заводе культура ЦІа. 10.00. Болх беш я «Фонограф» яха дисконклуб.

8 август

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. ГІишлонхой Денна хетадаь дукхахча наха дакъа а лоацаш сакъердаш салаІар. «Чечингражданпроект» института коллективни салаІар. 0.00. Болх беш я аттракционаш. 14.00. «Оаха къахьегамца хоадергда лаьтта» яха радиоконцерт. 15.00. Кинолектори. «Тахан — гІишлонхой Ди» яха беседа. 20.00. «Пятилетка гІишлошка гІолла» яха кинофестиваль. 18.00. Халхарий майди. Шалински района агитбригада концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 10.00. Кинотеатре. «Кастта школе гІоргда» яха кинофестиваль. 11.00. Кинотеатре. Болх беш я «Фаьлгийи приключенейн дунен тІа» яха киноклуб. 10.00. Радиолектори. «Къахьегамхой хьашташ кхоачашдара — парте йоакхо». «Экономика нхом беш хила еза» яха лекци. 10.00. Халхарий зал. Болх беш я «ВІашагІкхетар» яха дискоклуб. 20.00. Баьццара театр. «Мукъача республикай барт чІоагІа ба» — кинолектори.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Хал хьай, довзал хьай» яха конкурс. 12.00. Болх беш я «Светофор» яха киноклуб. «ГАИ правилаш — хьо правилаш». 14.00. Баскетболах йола спортивни яхьаш. 10.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Оргтехника» объединене культура ЦІа. 10.30. Болх беш да «Россиянка» яха берий кинотеатр. 14.00. «Ши дуне — ши берал» яха беседа.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

№ 4 долча Грозненски юкъерча профессионально-технически училище 1982—1983 дешара шера дешархой дешa дІачуэцалга дІахой

Укх профессех:

1. Мехкаьттен газ йоаллача скважинашта эксплуатационни разведочни бурун тохача бурильщика гІонча, электрогазосварщика болх бе а хоархдолаш.

Дешара ха — 1—3 шу.

2. БуровойІшта гІулакх деш вола электромонтер.

Дешара ха — 3 шу.

3. Электрогазосварщик.

Дешара ха — 3 шу.

4. Слесарь-автоеремонтник.

Дешара ха — 1—3 шу.

5. Химически анализ лаборант (мехкарий).

Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дІаэц 8—10 класс чакхъьйнна кагий наха мехкарийя, эскарера шІабаьхка бІухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша багІача хана дешархой ІалашІбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагІа доагІача юкъарча алапех 33—50 процент ахча кара дІател. Училище деша вагІаш яьккха ха мьахьегама стажаца дІалоархІ.

Училиша кхо курс чакхъьйнна а йистебалаш дІалуш йола экзаменаш толаме дІаенна а болча кагирхошта юкъера образовани якхарах долех профессегІа оаэрла енна долен диплом дІалу.

Занятеш дІайолалу 1982 шера 1 сентябре.

Хьамсара доттагІий! Тха училище деша дувла!

Из чакхъьйккхачул тІехьагІа оашош кертача специальностагІа йоккха гоьзал йола болхлой хургда шоах, хІаьта юкъера образования а кургъя шун.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж сопача кхачалпа.

Грозне экранаш тІа

«ЙОІИ ГРАНДИ»

Кинорежиссера Садовский Виктора керда картина а хьалхара цун балхаш санна спортах да. ХІаьта юха а цу тема тешаме ва из. «ЙоІи Гранди» яхача фильмо ювцар говраш хахкара спорт я, хІаьта картина цІерага хьежжа кхетаде йиш я цун турпалаш йоІи Гранд яха говри хилар. Цар, Маринас а Гранда а дукха халонаш лов спорте санна вахаре а.

Маринай роль ловзаеш я къона яле а дикка гІоръяьнна актриса Дюжева Марина. Кино хьежарашта из йовз «Городе баха нах», «Риск», «Мимино» яхача а кхыча а фильмаех.

Картина вокх турпалах Грандах иштта дувц режиссера В. Садовске: — Киногруппа дукха лийхар кар-тине роль ловзаергйола говр. ХІаьта тхона говр хоза хилча кхоачам бацар, цул совгІа из хила езар дика кераІомаль, аьнгар дергдола говр, кхы а артистични а хила езар. Тхо кхоач Пятигорскерча говрий заводе, цига йовз тхона Отпор а.

Отпор из говра бокъонца йола цІи я.

В. Ежова сценарех даькхача цу фильме ролаш ловзаеш ба иштта О. Жаков, Н. Ургант, А. Демьяненко, кхыбараш.

«МЕКСИКАНЕЦ ГОЛЛИВУДЕ ВА»

Кинофильмашка гІолла вайна дика бовзаш бола нах вІашагІтехаб американски, тайп-тайпара бесаш долча «Мексиканец Голливуде ва» яхача кинокомеде. Царех ба иллиалархой, актераш: Синатра Фрэнк, Шевелье Морис, Кэртис Тони, Леммон Джек, кхыбараш. ХІаьта а керттера турпал, фильме наьха теркам тІаозаргбар американски кинокритика «бокъонца, йизза лола клоун» аьнна вола мексикански комик Кантинфлас (Морено Марио) ва. Укх фильме цо ловзаю Пепе Кинюха роль. Комеди дукхьал белам баьккха Іергьяц, цо уйла йойтаргъя наха моллагІа гІо де кийча хила везаш хиларах а ше даьчох «мах» бехаш хила мегарг ца хиларах а.

Кингели Дороте, Биньона Клода, Спигельгаса Леонарда, Левьен Соне сценарех из картина оттадаьр ва Сидней Джордж.

В. КОВАЛЕВА.

Архитектура меттаца

Останкински телевизиони башня, Ульяновскера Ленински мемориал, Ханоера Хо Ши Мина Мавзолей, Улан-Баторера бракосочетаней Дворец, Ташкентера СССР халкъий доттагІала Дворец, Москвера «Динамо» яха универсальни спортивни зал, кхыйола бІаьш йолча мехка а довзол дехьарча а городашка хьалъяь башха - дикача ансамблаш хьакхелла адрес: Вернадске проспект, 29, эрдашни, спортивни, административни гІишлошта а гІирсашта а типовойя экспериментальни проектированни яра Центральни Іилматоххама проектни институт. Дукха хІама да эшаш тхьо шу хьалха хьалъяьча институто делаю гІоравьннача советски зодче Борис Сергеевич Мезенцева цІи.

Истори а вай ханара куц а вІаш дуваш архитектурни ансамблаш хьаелга институтa проекташта юкъе къаьстта холуш да. Цу деша масал гойташ я Тулера, Владимирера, Калугера, Костромера комплексаш. Халкъа боахама декхараш кхоачашдеча хьинаре дакъа а лоаш, институт хІанз къахьегаш я Тольятти, Набережни Челны, Усть-Илимск яхача кердача промышленни городий культурнии спортивни комплексаш хьаяра тІехьа.

Дийца а варгвац хІанз мастерскешка кийчъеш латтача еррига проектех. Укхаза я Ашхабаде дергдолча операн балетен кердача театра, Усть-Илимске хургйолча спортивни комплекса. Набережни Челне хургйолча яхт-клуба, Ханоерча культура Дворeца, Улан-Баторе хьалъергйолча Іилмани, техникан, культуран Дворепа проекташ.

Творчески толамаш дахарах института 70 совгІча архитекторахи инженерахи Ленински, Паччахьалкхел, кхыйола премей лауреаташ баьб. 100 совгІча балхахочоа Советски Союзеи СРВ-еи орденаши медалаши еннай.

Шоай керттерча балхал совгІа дуккхача архитектураша, къаьстта къоначар, хьинаре дакъа лоац дукхача тайп-тайпарча конкурсашка. ХІанз Кокчетавски областерча Сырымбет яхача казахий юрта общественни центра вариант кийчъеш ба уж. Цу конкурсни проекта авторащ (сурта тІа аьрдехьара аьттехьа) архитектораш Марина Васильева, Евгений Холинов, Надежда Артемьева. Вокх сурта тІа Тольятти яхача кердача промышленни городе института архитекторий проектех хьалъяь общественни зданеш.

Б. КВАШНИНА суртащ.
ТАСС фотохроника.

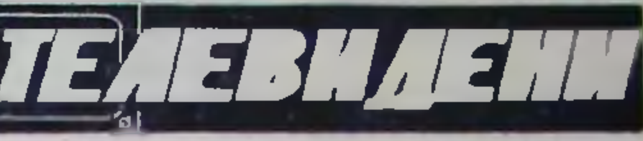

КЪАВЕЛЧА А ДИЗЗА ДОЛА ВАХАР

Къоаналгахьа ластар къоанал хьатІакхачалехьа дуккха хьалхагІа дeнз дІайолалуш тІехь-тІехьа организм мелъеши йола йІаьха биологически процесс йолга ховш да.

Экономически дегІадаьхкача мехкашка къаьнагІа бар баха нах XIX бІаьшерен 60 — 70-ча шерашка. Из дар е бераш кІезигагІа Іодарах, е боккхагІа бараш кІезигагІа боврах, е уж шаккхе а фактор нхьан ханна нийсъяларах хиннабале а, берригача бахача нахах къабеннараш тоъал дукха хиннача хана.

Цхьабакъда, 1890 шера европейцо вахаш йоаккха ха юкъера лаьрхІача 38,7 шу мара хиннац. Вай хана из цифр дукха а йоаккхагІа я — 70 шу гаргга. Хетаи да, 2000 шу хьатІакхоачаш дунен тІара къабенна нах 585 — 600 миллион хургба аьнна.

СССР-е наго вахаш йоаккха ха юкъера лаьрхІача 1917 шерагара 1970 шерага кхаччалца йолча юкъагІа 71 шерага кхаьчай. Из вІаштІехьдаьннад инфекциони лазарех нах кІезигагІа бойтарах, бераш кІезигагІа лойтарах, хІаьта иштта халкъа вахара хьал тоадарах а медицински гІуланхаш дикагІа дарах а.

Паччахьалкхено къабеннача наха бокъо лу шийн ха хьатІакхаьчача болх ца беш Іе а материальни Іалашо еха а. 60 шерага кхаьчачи боррига маІача наха а 55 шерага кхаьчача кхалнаха а (къахьегамхой цхьайолча категорешта кхы а кІезигагІа а из ха) пенси кІду.

Цхьайанкъда, пенсе тІа вахар — из шийн ха кхачан валар дац, из да балха хоадаьхь ца, нахка а вахьна шІаьгІа еще. ХІаьта цу хана болх санигача къабеннача наьха [illegible] дегІагара хьалам [illegible]. [illegible]

[illegible]

делга Іалашдеш дола законаш: пенсеши социальни гІулакхашка додари дукхагІа телар, медицински гІулакхаш дикагІа дар, къабеннача наха пансионаташи цІенош-интернаташи дукхагІа хьалъяр.

Адамлекка хьалхашка дуккха глобальни социально-экономически медицински проблемаш оттаяьча баха нах къабаларо сихха дегІа ца деча дергдоацача кхоачадир дийна организмаш, цу дакъе сага къавалара наьхъаш а тохкаш йола Іилма-геронтологи.

1958 шера Киеве йиллай СССР медицински Іилмий Академе геронтологе Институт. Цунна хьалхашка декхараш латт — къавалара механизм Іомаелга, вахар дІаьхдергдолаш йола средстваш лохилга, къаьнкачен бонкхийчен наьха вахар дилла хилийтар дукъа цер лазараш гаьна доахаргдолаш йола методаш кийчъелга.

Къавелча сага организма цу доакхий дуниамаш кул хьалхагІа санна кадай хилац, хабар дукъа хул. Оаха чьйрар мелду, кІамаи дика уйла [illegible] [illegible]

Социологаша лаьрхІад: пенсе тІа бахача нахах 20 процента мара лерттІа, унахцІена вахар леладеш ца хилар. ХІаьта дукхагІчарна мича хон пенсе тІа бахачул тІехьагІа шоаш малагІа-фу дергда, селлара дукхача мукъача ханах пайда мишта оацарба.

Вай мехка вІаштІехьдаьхад къабеннача наха дика салаІара, физически культура хьнителн ира (унахцІенон группаш), общественни гІулакхаш леладара, вешта аьлча унахцІена а волаш цун ха йІаьхъдира мел эша хьалаш.

МоллагІа а шийна мегаш дола гІулакх цинн могашала, ниІата, юшл дето тІадщарга хьежаме хорж къоанача. Пенсионерий эмоциональни психологически хьала чІоагІа [illegible] да цар общественно-политически культурно-массови болх бар.

[illegible]

[illegible]

лохъяза ярг ца хилар); кхачанцара компоненташ антиатеросклеротически лостам болаш хилар (хьоанал, морзал, ялатех яь хІамаш кІезигьлиза ярг ца хилар); массе тайпара кхачан продукташ кхоачам болаш хилар (витаминаши минеральни вещесташи дукхагІа а йолаш). Кхача боарамагІа, ІуІрийнен делкъийнен дуача хІаманна сов чІоагІа иэз ца а беш, баа могабу къабеннача наха.

Дуача хІаман чам хилийтар, сок хьаялийтар. дегІах дикагІа латоитар дукъа цунах тоха могаю моша петрушка, укроп, мистача комарех даь соусаш, хоза хьаж йола вещесташ, хреп.

СССР-е къоаной, берригa баха нах а санна, мах боацаш квалифицировани медицински новкъосталца Іалашбеш ба. Хидданаа поликлиникашнарча, амбулаторешкарча, больницашнарча лораша медицински бІарг лохкаш оа уж.

ЧІоагІа лоархІаме да цергашка фу хьал да хьежар, церна хашнаьа дарба дайтар а протезаш уттайтар а, хІана аьлча цергаш во е дІаьйша хилча, кхача дика Іовша а лац, дегІах а лагац, кервуу-чурашка гІолла йола цикъ тоахау. Иштта оакьахьа хургда оІаргий лорага нхача а. 60 шу даьнначул тІехьагІа оІаргий цІера дукхала мерх уттта йолалу, тІаккха сагх оІарга са. Глаукома яха лазар кхииттача а тахх оІарга са.

УнахцІенона чІоагІа [illegible] [illegible]

Цу тайпара кхара [illegible] [illegible] дегІа аулам деш дола хІамаш дІахоосаро, каст-каста шийна лораш хьежайтаро гІо дергда къавелча а вахар дизза хилийтара.

Редактор **Х. А. ГЕБОЕВ**

ТЕЛЕВИДЕНИ

I ПРОГРАММА
7 АВГУСТ

8.00 — «Хаб».
8.40 — Ленинградски пионерийн дешархойн Дворецa берий художественни коллективашкой концерт.
9.15 — «Шоана, дай-нанойа».
9.45 — «Спортлото» тираж.
9.55 — «Берзаш». Телевизионни дукхасерийни художественни фильм. 3-гІа сери.
11.05 — Концерт.
11.55 — «Кхерам боацаш лелар».
12.25 — Музейшкеи выставочни залашкеи гІолла.
13.00 — СССР 60 шу дизарга. «Дайле» яхача Латвийски ССР Паччахьалкхен халхара ансамбла концерт.
13.10 — Поэзи. Лукони Михаил.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — Фильм — бераешта. «Къаьнача мастера вaсеть». 4-гІа сери.
15.50 — «Хьайбай дунен тІа».
16.50 — Политически обозревателa Л. А. Вознесенски беседа.
17.20 — Мультипликационни фильмаш.
18.00 — Футболах йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Спартак».
19.45 — «Аида». Кинозарисовка.
19.55 — Классически оперетта сайре.
21.00 — «Хаб».
21.35 — Останкино Концертни студе кинорежиссерaша С. А. Герасимовца вІашагІкхетар.
23.45 — «Кердадараш».

11.55 — Мультипликационни фильмий программа.
12.25 — «Разрядка дукъала къайлагІа бeш бола гІом». Телевизионни документальни фильм.
13.20 — «Кинокъамарзочун спутник».
14.05 — «Варадеро». Куба зпика фольклорни музыка дукен хьалхъяшта юкъера фестиваль.
14.55 — «Айсбергаш юха а йолгІача мотивех» яха телевизионни документальни фильм.
15.15 — «Тха корреспондентaш дувц».
15.50 — «Талант». Телевизионни дукхасерийни художественни фильм. 2-гІа сери.
17.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Москва).
19.45 — Сийлахь-Боккхача Октября 65 шу дизарга. «Вай биографи». Фильм 35-гІа. «Шу 1951-гІа».
19.40 — Гуслен хІайоаь РСФСР халкъа артистка Н. Городенская РСФСР заслуженни артистка Н. Чекановаси.
20.00 — «Бийса дикахала дийла шун, бераш!».
20.15 — «ГДР дарбаш». Телевизиони документальни фильм.
20.45 — Подольски машиналешене заводa «Ленок» яхача пелен халхара халкъа ансамбла концерт.
21.00 — «Хаб».
21.35 — «Бовзаш воаца наследник» яха художественни фильм.

8 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаб».
8.45 — «Кинопеашбара клуб».
9.45 — «Са хьестахул холен бола долен аьхка». Художественни фильм.
11.30 — «Кердадараш».
11.30 — «Кердадараш».
14.30 — «Сага лаьттан ха ва». Передача дІахьо «Известия» газета обозревателя А. Э. Ивашенко.
16.00 — Инде артистий выступлени.
16.45 — «Хоаша вовзаши хилa». Дешархошта лаьрхІа йола Іилманхара программа.
17.30 — «Къонахар кхолламаш».
18.30 — «Вай болх».
18.30 — «ХІара сурта тІа — машен».
18.45 — «Тахан дунен маьл».
19.00 — Парте ялашца — халкъа ялашца. «Опыта адрес — Кустанайски шелтарнохооче альбатий комбината балха опыт».
19.30 — «Итт шу дІавахьча». Фильм-концерт.
19.55 — «Вездаш». Телевизионни дукхасерийни художественни фильм. 4-гІа сери.
21.00 — «Хаб».
21.35 — «Вай замaн сийлат. Вирциностое хІайоаьйча телевизионни документальни фильмаш III-ча Ереванскерча фестивальа шиаха.
23.35 — «Тахан дунен тІа».

II ПРОГРАММА

8.00 — ІуІранара гимнастика.
8.15 — «УнахцІена хила лаьш хьо вале».
8.25 — Іилман-популярни фильм.
8.50 — «Хи неаз». Телевизионни художественни фильм. 1-ра сери.
9.55 — «ІуІранара почта» яха музыкальни программа.
10.25 — «Мечад цо хуранчачем».
10.55 — «Киноиникьбара клуб».
11.55 — «Театральни афиша».
12.55 — «ЧаьнрахоІ шун сесагаь». Телевизионни художественни фильм (Финлянди).
13.35 — «Брагаза кхоллар». Іилман-популярни фильм.
14.15 — Кхоана — гІишлонхочун Ди. Юрта эгара йоавагІа йолча гІишлои тІа.
14.25 — «Шоана, гІишлонхой». Концерт.
15.00 — «Иале хІараз Р. Ибрагимовс». Фильм-концерт.
15.15 — Дунен хальзашта юкъера обозрени.
15.30 — Карельски телевидене программа.
16.30 — Боксах йола СССР чемпионат. Донецкера передача.
17.25 — «Кьгнаса наа студи».
17.55 — Киножурнал.
18.05 — Спортивни передача.
19.50 — Сийлахь-Боккхача Октября 65 шу дизарга. «Вай биографи». Фильм 34-гІа. «Шу 1950-гІа».
20.00 — «Бийса дикахала хийла шун, бераш».
20.15 — «ЗнахцІено». Іилман-популярни программа.
21.00 — «Хаб».
21.35 — «ХьатІадоагІарда ян». Телевизионни художественни фильм. 1-рен [illegible].

8 АВГУСТ
ГІИШЛОНХОЧУН ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаб».
8.40 — Н. Осипова цІерагІа Паччахьалкхен академически оркестра концерт.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Советски Союза гІулакх дан хьа».
11.00 — «УнахцІено». Іилман-популярни программа.
11.45 — «ІуІранара почта» яха музыкальни программа.
[illegible]
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — И. Ахмаров. «Теория невероятности» яха М. Ермоловой цІерагІа Москвски драматически театра фильм-спектакль.
[illegible]
17.00 — Тахан — гІишлонхочун Ди. [illegible]
17.15 — [illegible]
18.00 — [illegible]
18.45 — Мультипликационни фильмаш.
19.15 — «Са хьестахул холен бола долен аьхка». Художественни фильм.
21.00 — «Хаб».
21.35 — Футболах обозрени.
22.05 — Боксах йола СССР чемпионат. Финал. Донецкера [illegible].
23.35 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка с хІарах».
8.30 — ГІишлонхочун Денна хетадаь йола документальни фильмий программа.
9.30 — «Хи неаз». Телевизионни художественни фильм. 2-гІа сери.
10.15 — «Оранжевы телеклуб» концерт.
10.35 — «Карагтеаш» — [illegible].

[illegible]

II ПРОГРАММА

8.00 — ІуІранара гимнастика.
8.15 — «Йоаш йола Карахтан тІа [illegible]».
8.45 — «Будильник».
9.15 — «Сонна дуна» [illegible].
9.45 — Узбекски телевизионни камерни оркестра концерт.
10.15 — [illegible]. Документальни фильм.
11.00 — [illegible]
11.30 — Фильм-бераешта. [illegible]
12.45 — «Хьахар ду» [illegible] фильм-концерт премьера.
14.10 — «Бовзаш воаца наследник» яха художественни фильм.
14.30 — Поэзи. Луконин Михаил.
15.00 — Футболах обозрени.
15.30 — «Кердадараш».
17.05 — «Тиргазинг». Киноальманах.
17.45 — Документальни фильм.
18.15 — «Ноух-ГІалгІайчо гІоадаь».
18.35 — Киножурнал.
18.45 — [illegible]
19.05 — «Парте тІемахо». Кинооперa.
19.15 — Дунен хальзашта юкъера панорама.
20.00 — «Бийса дикахала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Иале интервью ду».
21.00 — «Хаб».
21.35 — «Хьамсара дехнаш» яхача телевизионни художественни фильм премьера.

РАДИО

7 АВГУСТ

6.40 — «Юкъара вахар» (нохчий мотт).
7.15 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» (оьрсий мотт).
[illegible]

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мякинерг, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-87, редактора заместителя — 2-35-07, декхаргдама секретара — 2-24-80, отделаш: партийни вахара — 2-24-01, промышленностии транспорта — 2-24-01, юрта боахама — 2-24-06, культура — 2-24-06, хьехар — 2-24-07, корреспондентa — 2-80-08.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Мякинерг, 92. Телефоны: редактора — 2-45-87, заместителя редактора — 2-35-07, ответственного секретаря — 2-24-80, отделов: партийной жизни — 2-24-01, промышленности и транспорта — 2-24-01, сельского хозяйства — 2-24-06, культуры — 2-24-06, писем — 2-24-07, корреспондентской — 2-80-08.

Газет арадувла шинарен, ерен, шоаттен деношка

Сб02216 «Грозненский рабочий» издательстван типографи, Мякинерг, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мякинерг, 92. Заказ № 5496.